



संपादकीय...

संपादक
दिपक मोरेश्वर नाईक



मराठी अस्मिंतेवर पाय देताना...

आम्ही दुकाने बंद ठेवली तर मराठी लोक उपाशी मरतील, अशी मयुरी दाखवणाऱ्या अमराठी व्यापाऱ्यांचा निषेध करण्यासाठी मीरा रोड येथे मराठी भाषिकांकडून मंगळवारी मोर्चा काढण्यात आला. काही तासांच्या या मोर्चाने संबंध महाराष्ट्राचे वातावरण ढवळून निघाले. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या सरकारने हा मराठी भाषिकांचा मोर्चा दडपण्यासाठी ज्या काही हालचाली केल्या ते पाहता मोरारजी देसाई यांची आठवण झाली, असे म्हटले तर वावगे ठरू नये. कारण मराठी भाषिकांचा हा मोर्चा निघूच नये म्हणून मोर्चासाठी पुढाकार घेणाऱ्या महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेच्या पदाधिकाऱ्यांना आदल्या रात्रीच पोलिसांकडून त्यांच्या घरातून उचलण्यात आले. संयुक्त महाराष्ट्राच्या आंदोलनात मराठी लोकांचा आवाज दडपण्यासाठी त्यावेळचे मुख्यमंत्री मोरारजी देसाई यांनीदेखील आपल्याकडील शासकीय दमन यंत्रणेचा यथेच्छ वापर केला होता. मीरा रोड येथे अमराठी व्यापाऱ्यांनी आपले शक्तिप्रदर्शन करण्यासाठी मोर्चा काढला. त्यात काहींनी आम्ही पाच दिवस दुकाने बंद ठेवली तर मराठी लोक उपाशी मरतील अशी उद्घम भाषा केली. यानंतर पोलिसांनी त्यांच्यावर काय कारवाई केली याची कल्पना नाही. मात्र मराठी माणसाने मोर्चाची घोषणा केली तर त्यांच्यावर प्रतिबंध, कलम १४४, जमाबंदी, नेत्यांना अटक, नोटिसा बजावण्यात आल्या. मोर्चासाठी जमलेले जण दहशतवादी आहेत असे समजून त्यांना पकडून डांबण्यात आले. महिलांनाही दया-माया दाखवली गेली नाही. मीरा-भाईरमध्ये फक्त १५ टक्के मराठी लोक आहेत, अशी दर्पोक्ती येथील स्थानिक आमदार नरेंद्र मेहता नेहमीच करतात. त्यामुळे इथल्या अमराठी व्यापाऱ्यांचे बळ वाढले असावे, हे त्यांनी काढलेल्या मोर्चातून दिसून आले. मुख्यमंत्र्यांनी पोलिसांची जमावबंदी आणि मनसे पदाधिकाऱ्यांवरील कारवाई हा स्थानिक पातळीवर घेतलेला निर्णय म्हणून हात झटकण्याचा प्रयत्न केला. पण असे निर्णय घेणाऱ्यांवर गुहविभाग काही कारवाई करणार का, याचे उत्तर दिले नाही. त्यांच्याच पक्षाचे मंत्री आशिष शेलार मराठीचा आग्रह धरणाऱ्यांची तुलना पहलगाममधील दहशतवाद्यांशी करतात. तिथे धर्म विचारून मारले आणि इथे भाषा विचारून मारले जात आहे, असे म्हणतात. भाषेचा हा वाद शेलारंणी दहशतवादापर्यंत नेऊन पोहोचवला आणि मराठी भाषेचा आग्रह धरणाऱ्यांची बरोबरी पहलगाममध्ये अमानुष नरसंहार करणाऱ्या दहशतवाद्यांशी केली. भाजप खासदार निशिकांत दुबे मराठी माणूस आमच्या पेशावर जगतो, असे बोलत वक्तव्य करतात, तेव्हाही मुख्यमंत्री फडणवीस त्यांचा जाहीर निषेध करीत नाहीत. निशिकांत दुबे वक्तव्य कारवाई तर दूर, पण त्यांना यापुढे मराठी माणसांबद्दल वावगे बोलू नका, असे ठणकावून सांगत नाहीत. दुबेंचा झारखंडसह उत्तर प्रदेश, बिहार, मध्य प्रदेश, छत्तीसगड, उत्तराखंड, राजस्थान आणि पूर्वेतील सात राज्ये असा एकूण १४ राज्यांचा जीएसटी आणि एकटा महाराष्ट्र केंद्र सरकारला जो जीएसटी देतो त्याची बेरीज केली तर महाराष्ट्राचाच आकडा मोठा आहे. किमान एवढे तरी या दुबेंना भाजप नेत्यांनी सांगावे. मीरा रोड येथील मंगळवारच्या मोर्चात महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना आणि शिवसेना (ठाकरे) गटाचे नेते, तसेच भाजप सोडून सर्वपक्षीय नेते सहभागी झाले होते. मंत्री प्रताप सरनाईक हे मराठीच्या मुद्द्यावर मोर्चात सहभागी होण्यासाठी आले होते, मात्र मोर्चेकऱ्यांचा आक्रमकपणा पाहून त्यांना काढता पाय घ्यावा लागला. या मोर्चात विविध धर्मीय लोकही मराठी भाषेसाठी सहभागी झाले होते. मात्र शासनाकडून जी दडपशाही सुरू आहे, त्याचा रोष मोर्चेकऱ्यांनी सरनाईकांवर काढला. मराठीच्या मोर्केऱ्यांना सत्ताधारी राजाश्रय देत असल्याची भावना मराठी मनमानात आता पक्की होत चालली आहे, हेच यातून दिसून आले. महाराष्ट्रातच मराठी माणसाचा आवाज दाबला जाण्याचा हा प्रकार असल्याची भावना निर्माण झाली आहे. मोर्चा दुसऱ्या मागाने काढण्यास सांगण्यात आले होते, मात्र आयोजक त्याच मागासाठी अडून बसले, असे मुख्यमंत्री फडणवीसांनी मीरा रोडच्या मोर्चाबद्दल वक्तव्य केले. ते राजू पाटील, अविनाश जाधव यांनी फेटाळून लावले. आगामी महापालिका निवडणूक दृष्टिपाथात असल्यामुळे शिवसेना (ठाकरे) आणि मनसेकडून मराठीचा वाद उकरून काढला जात असल्याचा आरोप सत्ताधऱ्यांकडून केला जात आहे. भाषिक अस्मिता जगुत झाल्यानंतर मराठी लोक पेटून उठण्याची ही काही पहिली वेळ नाही. १९८५ साली शिवसेनेची पहिल्यांदा मुंबई महापालिकेवर सत्ता आली, तेव्हा मुंबई महाराष्ट्रापासून कोणीतरी तोडणार, असा प्रचार शिवसेनेने केला होता. तत्कालीन मुख्यमंत्री वसंतदादा पाटील यांनी शिवसेना आमदार प्रमोद नवलकरांच्या प्रश्नावर, या प्रचाराला पोषक उठरणे वक्तव्य केले होते. त्यानंतर मुंबई महापालिकेची निवडणूक मराठी भाषा आणि मुंबई महाराष्ट्रापासून तोडली जाणार या मुद्द्यांवर लढवली गेली. त्याचा फटका तत्कालीन सत्ताधऱ्यांना बसला. तेव्हा 'म' मराठीचा, 'म' मुंबईचा आणि 'म' महापालिकेचा असतो हे सिद्ध झाले होते. कारण मराठी माणूस पेटून उठला की, छोटा वाटणारा पक्षदेखील प्रस्थापित पक्षाला कसे उलथूत टाकतो, ते त्यावेळी शिवसेनेने दाखवून दिले होते. इतिहासाची पुनरावृत्ती होत असते, हे मराठी अस्मिंतेवर पाय देताना फडणवीस सरकारने लक्षात ठेवायला हवे. आम्ही इथे फडणवीस सरकार असे म्हणत आहोत, कारण मराठी भाषिकांच्या या एल्यारापासून एकनाथ शिंदे आणि अजित पवार अंतर ठेवून आहेत.

कोणत्याही निवडणुकांआधी, संबंधित मतदार याद्या सुधारण्याची मोहीम निवडणूक आयोग नियमितपणे राबवित असते. त्यानुसार आगामी ऑक्टोबर महिन्यात राज्य विधानसभेच्या निवडणुका होऊ घातलेल्या बिहार राज्यातही आयोगाने व्यापक मोहीम राबवून याद्या सुधारण्याचे काम पार पाडले. या याद्यांसंदर्भात पुढील सुधारणांसाठी मागच्याच महिन्यात राज्यातील सर्व विरोधी पक्षीयांना विश्वासात घेत, १८ मुद्दे नक्की करण्यात आले. त्यानंतर अचानक ज्याचा उल्लेखही वरील १८ मुद्द्यांमध्ये नाही त्या आधारे आयोगाने २४ जून रोजी फतवा काढला की, राज्यातील सर्व सुधारित याद्या रद्द करून पुढील महिनाभरात मतदार याद्यांचे 'विशेष सखोल पुनरीक्षण' करून नव्याने याद्या तयार कराव्या. प्रसिद्ध सामाजिक कार्यकर्ता आणि निवडणूक विशेषक योगेंद्र यादव म्हणतात त्याप्रमाणे, हा फतवा केवळ आश्चर्यकारक किंवा अभूतपूर्वच नाही तर अंमलात आणण्यास अशक्यप्राय आणि अलोकतांत्रिकही आहे. आधी भ्रष्टाचाराच्या नावाने नोटबंदी, नंतर लोकडाऊनच्या काळातील देशबंदी आणि आता नव्या निवडणूक नावनोंदणी प्रक्रियेतून, अनेकांना व्होटबंदी अशी ही चाल आहे. राज्यातील विरोधी पक्षीयांनी तर याला आयोगाचा मोठा घोटाळा म्हटले आहे.

याआधी २००३ साली राज्यात व्यवस्थित सूचना देऊन, निवडणुकांच्या सुमारे वर्षभर आधी मतदार याद्यांच्या सखोल पुनरीक्षणाचे काम पूर्ण करण्यात आले होते. यावेळी मात्र दिल्लीतल्या आयोगाच्या अधिकाऱ्यांनी २४ जून रोजी १८ पानी आदेश काढला आणि २५ जून ते २५ जुलै अशा अवघ्या एका महिन्यात हे काम पूर्ण करण्याचे, अंमलात आणण्यास अशक्यप्राय असे वेळापत्रक जाहीर केले आहे. सर्वसाधारणपणे याद्यांचे पुनरीक्षण करताना त्यात संशोधन केले जात नाही तर केवळ याद्यांची रचना अद्ययावत करण्यात येते. यावेळी मात्र आधीच्या याद्या रद्द करून, संपूर्णपणे नवीन याद्या बनवण्याचे अभूतपूर्व धोरण जाहीर करण्यात आलेले आहे. मतदार नोंदणीची जबाबदारी आजवर सरकारवर असे. या आदेशाने ती जबाबदारी व्यक्तिगत नागरिकांवर टाकण्यात आली असून, नोंदणी करताना प्रथमच पुराव्यादाखल दस्तावेज अनिवार्य करण्यात आले आहेत. कोणाही राजकीय पक्षासोबत विचारविनिमय न करताच सरकारने हा आदेश घिसाडघाईने काढला आहे. २४ जूनच्या दिल्लीतील या आदेशानुसार लागलीच दुसऱ्या दिवसापासून-२५ जून रोजी राज्यात फॉर्मसी ची छपाई, ब्लॉक स्तरावरील हजारो कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण, घराघरात फॉर्म पोहोचविणे, घर बंद असल्यास तीन वेळा घरी चक्कर मारणे, सर्व राजकीय पक्षांनी ब्लॉक स्तरावरील एजंट्सची नेमणूक करून त्यांचे प्रशिक्षण, घराघरातून भरलेले फॉर्मस जमा करणे आणि त्यांचे संगणकीकरण करणे आदी कामे अवघ्या एका महिन्यात- २५ जुलैपर्यंत पूर्ण करण्याचे अशक्यप्राय वेळापत्रक, पीएमओचा तालावर काम करणाऱ्या आयोगातील अधिकाऱ्यांच्या

निवडणूक आयोगाची मनमानी!



लवकरच बिहार विधानसभेच्या निवडणुका आहेत. निवडणुकांआधीच्या मतदार याद्या सुधारणा मोहीम पार पडल्यानंतर, सर्व मतदार याद्या रद्दबातल ठरवून, आयोगाने नव्याने याद्या बनवण्याचे जाहीर केले. या अशक्यप्राय आणि अलोकतांत्रिक निर्णयाविरुद्ध न्यायालयात दावा दाखल झाला आहे.

डोक्यातून निघाले आहे.

इथे हे लक्षात घ्यायला हवे की, आयोगाने अधूनमधून मतदार याद्यांची तपासणी करणे अजिबात अयोग्य नाही; मात्र त्यासाठी यावेळी जाहीर केलेल्या अतर्क्य कार्यपद्धतीला लोकांचा विरोध होतो आहे तो आयोगाच्या पुढील घोषणांमुळे! ज्यांच्याबद्दल संशय आहे अशांनाच फॉर्मस भरावे लागतील असे अजिबात नाही. ज्यांची नावे २००३ सालच्या पुनरक्षित यादीत होती व त्याच नावाने ती जानेवारी २०२५ च्या यादीतही असतील, तर अशा मतदारांलाही फॉर्म भरावाच लागेल. आपला अलीकडचा फोटोही द्यावा लागेल. २००३ च्या यादीत ज्या पानावर आपले नाव असेल त्या पानाची फोटोकॉपीही फॉर्मसोबत द्यावी लागेल. ज्यांची नावे २००३ च्या यादीत असायला हवी होती, पण नाहीयेत अशा सर्वाना नव्याने आपले जन्मस्थान आणि जन्मतारखेचे पुरावे द्यावे लागतील. वयवर्ष २० ते ४० मधील युवकांना आपले आणि आपल्या पालकांपैकी एकाचे पुरावे द्यावे लागतील. २० वर्षांच्या आतील नवमतदारांना आपले आणि आपल्या आई व वडील दोघांचे जन्मस्थान आणि तारखेचे पुरावे द्यावे लागतील. आई-वडिलांची नावे २००३च्या यादीत असतील, तर तो पुरावा पुरेल, मात्र स्वतःचे पुरावे द्यावेच लागतील.

आयोगाच्या यादीत जे पुरावे ग्राह्य म्हणून दिलेले आहेत त्यात बहुतेकांकडे असतील अशा अनेक दस्तावेजांचा उल्लेखच नाही. बिहारमध्ये ८८ टक्के लोकांकडे असलेले आधार कार्ड, आयकर विभागाचे पॅन कार्ड, निवडणूक आयोगाने दिलेले मतदाता कार्ड, रेशन कार्ड किंवा रोजगार हमी कार्ड यांपैकी कोणताही पुरावा आयोगाला चालणार नाही! आयोगाने जे ११ पुरावे ग्राह्य मानले आहेत त्यापैकी काही बिहारमध्ये लागूच होत नाहीत वा पहायलाही मिळत नाहीत. काही पुरावे फार थोड्या लोकांकडेच असतात. उदाहरणार्थ पासपोर्ट (२.४ टक्के), जन्मतारखेचा दाखला (२.८ टक्के), सरकारी नोकरी किंवा पेन्शनधारी ओळखपत्र (पाच टक्के) किंवा जातीचा दाखला (१६ टक्के). उरलेले मॅट्रिक परीक्षा पास केल्याचे प्रमाणपत्र फक्त ५० टक्के लोकांकडेच असेल! ही यादी नीट पाहिली तर एक गोष्ट स्पष्ट आहे, की जे शिक्षित व नोकरीपेशात आहेत अशा

लोकांनाच आवश्यक दाखले जमवणे शक्य आहे. ज्यांना शिकण्याची संधी मिळू शकली नाही, अशा महिला, स्थलांतरित व ग्रामीण मजूर, दलित आदिवासी व अन्य मागासवर्गीय हे आयोगाला आवश्यक दाखले देण्यात कमीच पडणार आणि त्यांची नावे मतदार यादीतून कायमची हद्दपार होणार! संविधान बनवताना शिक्षण ही मतदार असण्याची अट नव्हती. ती लादण्याचाच हा डाव आहे!

हे सर्व काम पूर्ण करण्यासाठी आयोगाने आपल्या १८ पानी आदेशात जरी ३ महिन्यांचा कालावधी दिला असला तरी प्रत्यक्ष काम पूर्ण करण्यासाठी पहिला एकच महिना असून, २५ जुलैनंतरचे दोन महिने हे या कामात आलेल्या तक्रारींच्या निवारणासाठी ठेवलेले आहेत. याचा अर्थ, ज्या कुणा मतदाराचा २५ जुलैच्या आत फॉर्म जमा होणार नाही, तेही मतदार यादीतून हद्दपार! बिहारची आजची लोकसंख्या आहे १३ कोटींपैकी आठ कोटी वस्सक. हे मतदार व्हायला हवेत. २००३च्या सुधारित यादीत तीन कोटी मतदारांची नोंद आहे. उरलेल्या पाच कोटी जनतेला आपल्या नागरिकत्वाचे दाखले गोळा करत फिरावे लागणार! यापैकी अर्ध्या म्हणजे सुमारे अडीच कोटी लोकांकडे आयोगाने ग्राह्य मानलेले पुरावे नसणार. याचा अर्थ आयोगाचा या 'विशेष सखोल पुनरीक्षण' कार्यक्रमातून समाजातील शेवटच्या स्तरावरील कोट्यवधी लोकांच्या हातात आज शिल्लक असलेला एकमेव मताचा अधिकारीही हिरावून घेण्याचे हे षडयंत्र आहे!

या पुन्हा तपासणीमुळे राज्यातील बांगलादेशीय मुसलमान घुसखोरांची समस्या निकालात निघेल, असा दावा केला जातोय. बिहारमध्ये मुसलमान घुसखोर बांगलादेशीयांची समस्या अस्तित्वातच नाही. इथे घुसखोरी आहे. नेपाळमधील हिंदूंची. त्यामुळे, पुन्हा तपासणीतून हजारो घुसखोर बांगलादेशी आणि नेपाळी यांची समस्या जरी निकालात निघू शकली, तरी कोट्यवधी भारतीयाही या तडाख्यात सापडून आपला मतदानाचा हक्क गमावू शकतात! बिहारमध्ये सुरू करून ही नागरिकता-चाचणी योजना अख्ख्या देशात राबवण्याचा सरकारचा इरादा लक्षात घेऊन, निवडणूक आयोगाच्या या मनमानीबाबत वेळीच आवाज उठवणे आवश्यक आहे.

पाण्यावर पोसलेली विषारी नशा

मातीशिवाय म्हणजेच केवळ पाण्यावर उभयणाऱ्या हायड्रो गांजाचे नवे भूत सध्या तरुणाईवर स्वार झाले आहे. सध्या हायड्रो गांजाची तस्करी रोखण्याचे मोठे आव्हान राज्य सरकारच्या यंत्रणांपुढे असून त्यासाठी विविध पातळ्यांवर कठोर उपाय योजले जात असल्याचे प्रतिपादन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी गुरुवारी विधिमंडळात केले. गेल्या चार-पाच वर्षांत मेथाअम्फेटामाइन म्हणजेच औषधांसाठी वापरण्यात येणाऱ्या घटकांचा गैरवापर करून तयार होणाऱ्या एमडी या अमली पदार्थाच्या नशेचा विळखा तरुणाईला बसला होता. अगदी शाळशाळांच्या नाक्यांवरही एमडी ड्रगची विक्री होऊ लागली होती. गेल्या वर्षभरात राज्यात चार हजार कोटींहून अधिक मूल्याची एमडी ड्रग जप्त करण्यात आली, अशी माहिती मुख्यमंत्र्यांनीच दिली. एमडीला पायबंद घालणे कठीण होत असतानाच आता हायड्रोपेनिक गांजाचे एक नवे संकट येऊन ठेपले आहे. थायलंड आणि अमेरिकेतून भारतापर्यंत त्याची तस्करी होते. विमानाची तिकिटे काढून द्यायची, आलिशान वास्तव्य व चैनीचा वस्तूची आम्पिे दाखवायची आणि त्या बद्दल्यात हायड्रो गांजाची पाकिटे तस्करीसाठी हाती कोंबायची, असे प्रकार काही ठोळ्यांनी सुरू केले आहेत. ठाणे जिल्ह्यातही विशाखापट्टयम, ओडिशा या राज्यांतून; तसेच महाराष्ट्राच्या नक्षली भागातून आलेला गांजा पकडण्यात आला होता. जावहरलाल नेहरू पोर्ट ट्रस्टसारख्या बंदरांमध्ये कंटेनरमधून कोणत्यातरी जिन्सांच्या आडून गांजा, कटेमाइन, एमडी अशा अमली पदार्थांचा साठा दडवून पाठवला जातो. या तस्करीत माहीर असलेल्या त्वीन जिवकार याने तर त्यातील पैशाच्या जोरावर ऑस्ट्रेलियातील एक बेटच विकत घेतल्याची माहिती धक्कादायक आहे. त्याच्या रॅकेटचा पदार्फाश झाला, तेव्हा त्यात टपाल खाते, पोलिस आणि सीमाशुल्क विभागाच्या अधिकाऱ्यांही साठेलोटे उघड झाले होते. नशेची तस्करी ही अशा चौकड्यांचे जाळे विणूनच फोफावत असते. अन व औषध प्रशासनाकडूनही ठोळीबहाद्दारांवर अंकुश आणला जात नाही.

शहरी नक्षलवाद रोखण्यासाठी जनसुरक्षा विधेयक

महाराष्ट्राचे आराध्य दैवत असणाऱ्या श्री विठ्ठलाच्या दर्शनासाठी पंढरीकडे निघालेल्या वारकऱ्यांमध्ये शहरी नक्षलवाद्यांनी शिरकाव केल्याचा मुद्दा सध्या पेरणीवर आला आहे. वारकरी संघटनांकडूनही याविषयी सावधानतेचा इशारा देण्यात आला होता. शहरी नक्षलवाद्यांच्या कारवायांची मोठी व्याप्ती पाहूनच महायुती सरकारने शहरी नक्षलवादविरोधात महाराष्ट्र जनसुरक्षा विधेयक तयार केले आहे.

शहरी नक्षलवाद्यांच्या कारवायांचे गांभीर्य अजून शिक्षित जनतेलाही उलजडलेले नाही. सरकारविषयी, संविधानाने निर्माण केलेल्या संस्थांविषयी, यंत्रणांविषयी असंतोष निर्माण करणे हे शहरी नक्षलवादाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे. या असंतोषाद्वारे हिंसाचार निर्माण होईल, अशा पद्धतीचे वातावरण तयार करण्यासाठी जनतेच्या भावना भडकवणाऱ्या अफवा पसरवल्या जातात. हे उद्योग कमी पडतात म्हणून की काय, शहरी नक्षलवादी मंडळी प्रत्यक्ष हिंसाचार घडवून आणण्यासही मागेपुढे पाहत नाहीत.

शहरी नक्षलवाद्यांनी तरुणाईला आपल्या पकडीत आणण्याचे लक्ष ठेवले आहे. काही वर्षांपूर्वी पुणे जिल्ह्यातील कोरेगाव-भीमा येथे झालेल्या हिंसक घटना आठवून पहा. कोरेगाव लढाईच्या २००व्या वर्धापन दिनानिमित्त आयोजित केलेल्या कार्यक्रमावेळी उपस्थितांवर अचानक दगडफेक सुरू करण्यात आली. ही दगडफेक करणाऱ्यांच्या हातामध्ये भगवे झेंडे होते. ही दगडफेक करून चेहरा झाकलेली ही मंडळी कुठे गायब झाली, हे कळले नाही; मात्र दगडफेक करून त्यांनी

वारकऱ्यांमध्ये शहरी नक्षलवाद्यांनी शिरकाव केल्याचा मुद्दा सध्या पेरणीवर आला आहे. शहरी नक्षलवाद्यांच्या कारवायांचे गांभीर्य अजून शिक्षित जनतेलाही उलजडलेले नाही. जनसुरक्षा विधेयकाच्या माध्यमातून अशा कारवायांना आळा घालण्याचा प्रयत्न सरकार करत आहे.



समाजाच्या दोन गटांमध्ये संघर्ष निर्माण करण्याचे काम केले होते. शहरी नक्षलवादाचे काम मुख्यतः अफवा पसरवणे आणि त्या माध्यमातून सामान्य जनतेत असंतोष निर्माण करणे हे आहे. दहशतवादी आणि अतिरेक्यांपेक्षाही शहरी नक्षलवादाचा धोका मोठा आहे. अतिरेकी गोळीबार, बॉम्बस्फोटातून भारतीय नागरिकांच्या हत्या घडवून आणतात. शहरी नक्षलवादी मात्र भारतीयांनाच परस्परांच्या विरोधात उभे करतात. भारतीयांमध्ये संघर्ष पेटवून समाज विघटन करणे आणि त्याद्वारे सरकार अस्थिर करणे, अशी शहरी नक्षलवाद्यांची कार्यपद्धती आहे. महाराष्ट्रात आणि देशात काँग्रेसप्रणित संयुक्त पुरोगामी आघाडीची (यूपीए) सत्ता असताना शहरी नक्षलवाद्यांविरोधात कारवाई केली गेली होती. त्यावेळचे केंद्रीय गृहमंत्री पी. चिदंबरम यांनी देशाला शहरी नक्षलवादापासून असलेल्या धोक्याबाबत संसदेत भाष्य केले होते. शहरी नक्षलवाद हा शब्दप्रयोग चिदंबरम यांनीच प्रथम वापरला होता.

अलीकडच्या काळात काँग्रेसचे शहरी नक्षलवाद्यांबाबत

मतपरिवर्तन झाले आहे. काँग्रेसचे युवराज राहुल गांधी यांनी काढलेल्या 'भारत जोडो' यात्रेमध्ये सहभागी झालेल्या १८० संघटनांपैकी ४० संघटना शहरी नक्षलवाद्यांशी संबंधित होत्या. ही यात्रा मागासपंथीयांच्या वस्त्यांमधून जात असताना घरोघरी जाऊन ह्यसंविधान खतरे में है ह्नुचा प्रचार केला गेला. दुर्भाग्याने आदिवासींच्या मनात आम्ही स्वतंत्र आहोत, वनक्षेत्राचे मूळ मालक आम्हीच आहोत, सरकारने येथे येऊ नये, विकासकामे करू नयेत अशा पद्धतीचा प्रचारही या संघटनांनी मोठ्या प्रमाणात केला आहे. २०१२-१३ मध्ये त्यावेळचे गृहमंत्री आर. आर. पाटील यांनी राज्यातील ४८ नक्षलवादी संघटनांची यादी जाहीर केली होती. त्याच काळात नक्षलवाद्यांच्या फ्रंटल संघटना म्हणजेच शहरी नक्षलवादी संघटना, असा शब्दप्रयोग वापरात आला. शहरी नक्षलवाद्यांचे पुण्यात प्रशिक्षण शिबिर झाले होते, असे तत्कालीन गृहमंत्री आर. आर. पाटील यांनी विधानसभेतच सांगितले होते.

राज्यातील महायुती सरकारने जनसुरक्षा विधेयकाबाबत विचारविनिमय करण्यासाठी

अनेक बैठका घेतल्या. या विधेयकावर १३ हजार एवढ्या प्रचंड संख्येने सूचना प्राप्त झाल्या आहेत. या सर्व सूचनांचा विचार करून या विधेयकात काही सुधारणा करण्यात आल्या आहेत. पंढरपूरकडे निघालेल्या यात्रेमध्ये शहरी नक्षलवादी घुसल्याचे पुरावेही वारकरी संघटनांनी सरकारकडे दिले आहेत. बंडातात्या यांच्यासारख्या वारकरी संघटनेतील जाणत्या व्यक्तीने पत्रकार परिषद घेऊन यात्रेतील शहरी नक्षलवाद्यांच्या शिरकावाविषयी चिंता व्यक्त केली होती. भोळ्याभाबड्या वारकऱ्यांमध्ये गैरसमज निर्माण करून, अफवा पसरवून लक्षावधींच्या उपस्थितीत होणाऱ्या आषाढी यात्रेला हिंसाचाराचे गालबोट लागावे, असा शहरी नक्षलवाद्यांचा हेतू आहे. लक्षावधींच्या गर्दीत अफवा पसरवून चेंगराचेंगरीसारख्या दुर्घटना घडवून आणण्याच्या दृष्टीने काही संघटना नेहमीच कार्यरत असतात.

भारताविरुद्ध उघड युद्ध पुकारणाऱ्या पाकिस्तानच्या समर्थनास असलेल्या अतिरेक्यांपेक्षाही देशाला या फ्रंटल नक्षली संघटनांकडून मोठा धोका आहे. केंद्रीय गृहमंत्रालयाने

नक्षलवादी भागातील संघटनांचे कंबरबंदे मोडले आहे. त्यामुळेच अनेक नक्षली संघटनांनी नक्षलवाद्यांविरोधातील कारवाई सरकारने थांबवावी, अशी याचना केली होती. जनसुरक्षा विधेयकाबाबत समाजातील विविध घटकांमध्ये गैरसमज निर्माण करण्याचे काम पद्धतशीरपणे चालू आहे. या विधेयकाबाबत खोटी माहिती प्रसारित करून पत्रकारांमध्येही घबराट पसरवण्याचे काम काही शक्ती सातत्याने करत आहेत. महायुती सरकारने हे गैरसमज दूर करण्यासाठी प्रयत्न चालू ठेवले आहेतच.

विद्यार्थी, युवा बेरोजगार, विकासापासून वंचित राहिलेले समाजघटक, आदिवासी, भूमिहीन व गरीब शेतकरी यांच्यावर लक्ष केंद्रित करून शहरी नक्षलवादी कारवाया केल्या जात. या समाजघटकांसाठी संघर्ष समित्या, कृती समित्या तयार करून आंदोलने उभी केली जातात. या आंदोलनात हिंसाचार करून पोलीस यंत्रणेने गोळीबार करण्यास प्रवृत्त व्हावे, अशा पद्धतीचे वातावरण निर्माण करणे, या उद्देशाने शहरी नक्षलवाद्यांच्या संघटना सतत कार्यरत असतात. सांस्कृतिक कार्यक्रम, पथनाट्ये, सोशल मीडियाच्या आडून तरुणाईला सरकारविरोधात आणि सरकारी यंत्रणांविरोधात भडकवण्याचे काम या संघटनांकडून मोठ्या खूबीने केले जाते. शहरी नक्षलवाद्यांच्या कार्यपद्धतीचा सखोल अभ्यास करूनच जनसुरक्षा विधेयक तयार करण्यात आले आहे. अतर्गत अशांतता निर्माण करून संविधान संकटात आणणाऱ्या या संघटनांना जनसुरक्षा कायद्यामुळे चाप बसेल, यात काही शंका नाही.

विविध विभागांमधील रिक्त पदांचा आढावा घेऊन राज्य सरकार लवकरच महाभरती करील, ही मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची घोषणा या नोकऱ्यांसाठी इच्छुक उमेदवारांच्या आशा उंचावणारी आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांसाठी मुहूर्त यामागे असला, तरी कोणत्याही मागाने नोकरी मिळवी, या प्रतीक्षेत असलेल्या बेरोजगारांना त्यातून दिलासा मिळू शकतो. अर्थात, जाहीर केल्याप्रमाणे सर्व विभागांमधील आढावा घेऊन रिक्त पदे आणि भरतीचा तपशील समोर येण्यास काही काळ लागेल. कर्मचारी संघटनांच्या आक्षेपांनुसार यापैकी किती पदांवर थेट सरकारी नोकरी मिळणार आणि किती पदे कंत्राटी असतील, हासुद्धा मोठा प्रश्न आहे. सरकारने सर्व विभागांना दिलेल्या सूचनांप्रमाणे कर्मचाऱ्यांचा आकृतिबंध, नियुक्ती नियमांत सुधारणा आणि अनुकंपा तत्त्वावरील पदे यांतून नेमकी माहिती समोर येणार असून, त्यानंतर ही महाभरती होईल. विधानसभेच्या गेल्या निवडणुकीपूर्वी ७५ हजार पदांच्या भरतीची घोषणा करून, प्रत्यक्षात एक लाख पदे भरल्याचा दावा करून फडणवीस यांनी या नव्या भरतीचे सूतीवाच केले आहे.

सरकारी नोकऱ्यांचे तरुणांमधील आकर्षण, प्रत्यक्षात निर्माण होणारी पदे आणि त्यांवरील भरती, हे प्रमाण पूर्वीपासूनच कमालीचे व्यस्त आहे. त्यातही राज्य सरकारपुढील आर्थिक मर्यादा पाहता, सरकारी नोकरी दुर्मीळच ठरली आहे. सन १९८०मध्ये तर आर्थिक अडचणींमुळे शुन्याधारित अर्थसंकल्प मांडून सरकारने भरतीच बंद केली होती. गेल्या काही काळात ती पुन्हा सुरू झाली असली, तरी कोणत्याही सरकारी विभागात रिक्त पदांचे प्रमाण तब्बल ३० ते ३५ टक्के इतके आहे, असे सांगण्यात येते. 'सरकारी काम अन् सहा महिने थांब,' असा अनुभव सर्वसामान्य नागरिकांना येत असला, तरी त्यामागे अपुरा कर्मचारीवर्ग, हेसुद्धा महत्त्वाचे कारण आहे. गेल्या वर्षीच्या माहितीनुसार विविध सरकारी विभाग व निमसरकारी संस्था यांत सुमारे पावणेतीन लाख पदे रिक्त आहेत.

स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि शिक्षकांचा विचार केला, तर ही संख्या याहून मोठी आहे. नागरिकांचा थेट संबंध विभागा पोलिस, आरोप्य; तसेच महसूल अशा विभागांमध्ये अप्रुया कर्मचाऱ्यांचा फटका अतिमत्तः नागरिकांना बसत आहे. परिणामी सरकारी कार्यक्षमताही कमालीची घटली आहे. त्यामुळेच उपलब्ध कर्मचाऱ्यांवरील वाढता ताण, शिक्षकांअभावी शिक्षणाचा बोजवारा आणि सरकारी योजना-प्रकल्पांची कूर्मगती, याचा अनुभव नित्याचा झाला आहे. या तुलनेत राज्य

नोकरीचा चंद्र

सरकारकडून दर वर्षी होणारी भरती साधारण दोन हजारांच्या घरात, म्हणजे आत्यंतिक तुटपुंजी आहे. मागणीच्या तुलनेत अर्थ खाल्याकडून नगण्य संख्येने भरतीला परवानगी मिळते. आरक्षणातील जागे आणि अनुकंपा तत्त्वावरील पदांच्या भरतीमध्येही अनेक अडचणी आहेत. त्यातच दिल्लीपासून गल्लीपर्यंत 'मिनिमम ग्वन्-मॅट'च्या घोषणेखाली 'डाउन्साइझिंग' करीत, नोकऱ्या देण्यापासून अंग काढून घेण्याचेच धोरण येथे सरकारांनी अवलंबिले. हे वास्तव आहे. दुसरीकडे सर्व क्षेत्रांतील खासगीकरण-कंत्राटीकरणाचे सरकारमध्येही चांगलाच शिरकाव झाला आहे. भरतीनेच गाजावाजा केलेल्या एक लाखांच्या सरकारीपैकीही बहुतांश पदे कंत्राटी असल्याचा कर्मचारी संघटनांचा आक्षेपही दुर्लक्षित करता येणार नाही.

बेरोजगारीचा प्रश्न सऱ्या देशातच दिवसेंदिवस उग्र बनत आहे. विविध समाजातील आरक्षणाची आंदोलने, परंप्रांतीयांविरोधातील रोष या सर्वांच्या मुळाशी रोजगार हिरावले जात असल्याची भावनाही मोठी आहे. मात्र, हा प्रश्न म्हणजे आतबट्ट्याची शेती, घटती औद्योगिक मागणी, कोटशल्यांचा अभाव अशा अत्यंत गुंतागुंतीच्या आर्थिक-सामाजिक दुष्टचक्राचा भाग असून सरकारी भरती, ही त्यावरील मलमपट्टीच आहे. देशातील एकूण रोजगारांमध्ये सरकारी नोकऱ्यांचे प्रमाण दोन ते तीन टक्के इतकेच असले, तरी त्या नोकरीतील सुरक्षितता, अधिकार आणि मानसन्मानामुळे युवकांना त्याचे आकर्षण वाटणे साहजिक आहे. मात्र, सध्या राज्य सरकारच्या उत्पन्नापैकी ५५ ते ६० टक्के वाटा पगारांवर खर्च होत असताना उद्ये उद्येन-उद्येन-उद्येन दिवसेंदिवस आक्रासत असताना रोजगार देण्याच्या राज्य सरकारच्या क्षमतेवरही मर्यादा आहेत.

हे वास्तव लक्षात घेऊन, खासगी क्षेत्रातील नोकऱ्या किंवा स्वयंरोजगाराची मानसिकता तरुणांमध्ये निर्माण केली पाहिजे. रोजगारनिर्मिती हे सरकारचे काम नसले, तरी रोजगार मिळेल अशी व्यवस्था आणि वातावरण निर्माण करण्याची जबाबदारी निःसंशय सरकारचीच आहे. त्यासाठी नवनवे उद्योग सुरू होण्याकडे लक्ष पुरवणे आणि तरुणांना नवी कोशल्ये उपलब्ध करून देणे, हा दूरचा वाटला, तरी शाश्वत उपाय आहे. पूर्वी कविवर्य नारायण सुर्वे यांना 'भाकरी'मध्ये चंद्र दिसला होता; आता ही जागा 'नोकरी'ने घेतल्याचे चित्र महाराष्ट्राच्या घराघरांत आहे. त्यातून निर्माण होणाऱ्या असंतोषाची दखल सरकारला घ्यावीच लागेल.

स्मशानभूमी नसल्याने संतप्त गावकरी वाशिम जिल्ह्यात प्रेत थेट ग्रामपंचायतीत ठेवलं



स्मशानभूमी नसल्यामुळे प्रेत ठेवलं ग्रामपंचायतमध्ये

प्रत्येक गावात स्मशानभूमी असते. परंतु अजून देखील अशी काही गावं आहेत ज्या ठिकाणी अजूनही स्मशानभूमी नाही. असेच एक गाव वाशिम जिल्ह्यातील कारंजा तालुक्यात आहे. ते म्हणजे सोमठाणा. या गावात एकही स्मशानभूमी नाही. गेल्या अनेक वर्षांपासून गावातील लोक आप-आपल्या सोयीनुसार एखाद्या मृत व्यक्तीवर अंत्यसंस्कार करतात. मात्र, अनेकदा ग्रामपंचायतकडे स्मशानभूमीसाठी मागणी करून देखील ग्रामपंचायतने स्मशानभूमी बांधली नाही. एकही स्मशानभूमी नसल्यामुळे गावकरी खूप त्रस्त आहेत.

मागणी केली होती. मात्र, ग्रामपंचायतने गावकऱ्यांची मागणीकडे दुर्लक्ष केलं. त्यामुळे गावातील व्यक्तींचा मृत्यू झाल्यास अंत्यसंस्कार करण्यासाठी जागाच नसल्याने आता गावकरी त्रस्त झालेत. त्यांनी संताप व्यक्त करत थेट मृत प्रेत ग्रामपंचायतमध्ये ठेवलं. आक्रमक झालेले गावकरी पाहून ग्रामपंचायतने लवकरच स्मशानभूमी बांधून देऊ असं सांगितलं आहे.

अशातच आता सोमठाणामधील

संतप्त झालेल्या गावकऱ्यांनी बुधवारी गावात मयत झालेल्या व्यक्तीचं प्रेत थेट ग्रामपंचायत कार्यालयातमध्ये ठेवून निषेध केला. त्यामुळे ग्रामपंचायत कार्यालयात काही वेळ तणावाचं वातावरण निर्माण झालं होत. त्यानंतर पोलीसांनी गावात येऊन मध्यस्ती केल्यानंतर वातावरण शांत झालं. या घटनेनंतर लवकरच स्मशानभूमी बांधण्यात येईल अशी आश्वासन दिल्यानंतर अखेर मयत व्यक्तीचं प्रेत उचलण्यात आलं.

■**वाशिम** : वाशिम जिल्ह्यातील कारंजा तालुक्यातील एक धक्कादायक घटना समोर आली आहे. सोमठाणा गावात स्मशानभूमी नसल्यामुळे गावकऱ्यांनी प्रेत थेट सोमठाणा ग्रामपंचायत कार्यालयात ठेवून ग्रामपंचायतचा जाहीर निषेध केल्याची घटना समोर आली आहे. अनेक वर्षांपासून सोमठाणा या गावात कुठेही स्मशानभूमी नसल्यामुळे नागरिक त्रस्त आहेत. अशातच काही दिवसांपासून

पावसाने देखील जोरदार हजेरी लावली आहे. सतत पडणाऱ्या पावसामुळे आणि गावात स्मशानभूमी नसल्यामुळे गावकऱ्यांनी चक्क प्रेत ग्रामपंचायत कार्यालयात ठेवून निषेध केला आहे. **गावकरी २० वर्षांपासून त्रस्त** सोमठाणा गावातील नागरिक गेल्या २० वर्षांपासून त्रस्त आहेत. एकही स्मशानभूमी नसल्याने अनेकदा गावकऱ्यांनी ग्रामपंचायतकडे अर्ज करून

मृत्यू आणि जीवन यांच्यातील सीमारेषा कधीकधी इतकी धूसर होते की, त्यावर विश्वास ठेवणेही कठीण होऊन जाते. जळगाव जिल्ह्यातील धरणगाव तालुक्यातील पाळधी गावात असाच एक विचित्र आणि तितकाच हृदयस्पर्शी प्रसंग घडला. ज्यामुळे संपूर्ण गाव क्षणाधार्त शोकातून आनंदात न्हाऊन निघाले. ज्यांच्या शरीरावर अंत्यसंस्कार करण्याची तयारी सुरू होती, तेच ६५ वर्षीय आजोबा जिवंत परतल्याने अनेकांना आश्चर्याच धक्का बसला.

गेले काही दिवस पाळधी गावातील ६५ वर्षीय रघुनाथ खैरनार हे बेपत्ता होते. कुटुंबिय आणि गावकरी त्यांच्या शोधात होते. अशातच रेल्वे रुळावर एक अनेकळी मृतदेह आढळल्याची माहिती पोलीसांना मिळाली. शरीरयष्टी, अंगातील कपडे, पायातील चप्पल आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे अंगावरील गोंदलेले खुणा या रघुनाथ खैरनार यांच्याशी इतक्या मिळत्याजुळत्या होत्या की कुटुंबियांनी तो मृतदेह रघुनाथ

खैरनार यांचाच असल्याचा समज करून घेतला. यानंतर नातेवाईकांनी हंबरडा फोडला आणि गावात शोककळा पसरली. **अंतिम संस्काराची वेळ जवळ आली**ह्नु मन हेलावून टाकणाऱ्या या प्रकारानंतर, कायदेशीर प्रक्रिया पूर्ण करत मृतदेहाचे शवचिक्केदनीही करण्यात आले. मृतदेह घरी आणण्यात आला. त्यांच्या अंत्यसंस्काराची तयारी मोठ्या लग्नगोने सुरू झाली. दुःखाचा डोंगर कोसळलेल्या कुटुंबियांना



आणि गावकऱ्यांना आता फक्त अखेरचा निरोप देण्याची औपचारिकता बाकी होती. अंत्यसंस्काराची वेळ जवळ येत होती. हिता रचली जात होती, मंत्रोच्चारांनी वातावरण

गंभीर झाले होते. त्याच वेळी, अचानक एक धक्कादायक दृश्य समोर आले. दारातून रघुनाथ खैरनार स्वतःच्या पायांनी चालत घरात येत असल्याचे पाहून कुटुंबातील सदस्यांना आणि उपस्थित गावकऱ्यांना मोठा धक्का बसला. क्षणभर कुणाच्याच काही कळेना. डोळ्यासमोर आपल्या आजोबांचा मृतदेह समजून ठेवलेले पार्थिव आणि त्याच क्षणी जिवंत, सुखरूप परतलेले आजोबा! हे

नेमकं काय घडतंय, याचा विचार करत सर्वजण अवाक झाले. मृत्यूच्या दारातून परतलेल्या रघुनाथ खैरनार यांना पाहताच काही क्षणांपूर्वी शोकसगरात बुडालेले कुटुंब आनंदाने गहिवरले. डोळ्यातील अश्रू अचानक आनंद अश्रूत बदलले. पाळधी गावही या अनपेक्षित पुनरागमनाने हादरून गेले. जे मृत झाले म्हणून अंत्यसंस्कार करणार होते, तेच प्रत्यक्षात परतल्याने कुटुंबियांबरोबरच ग्रामस्थांनाही आश्चर्याच

धक्का बसला. **देव तारी त्याला कोण मारी** गोंधळातून सुटका झाल्यानंतर, कुटुंबियांनी रघुनाथ खैरनार यांचे मोठ्या उत्साहात आणि भावनिक वातावरणात घरी औक्षण करून स्वागत केले. “आम्हाला वाटलं की... पण देव तारी त्याला कोण मारी!” अशा भावना त्यावेळी अनेकांच्या चेहऱ्यावर दिसत होत्या. आता रेल्वे रुळावर सापडलेला तो मृतदेह नेमका कुणाचा होता आणि रघुनाथ खैरनार रव्हेत दिवस कुठे होते? असे प्रश्न उपस्थित होत आहेत.

■**मुंबई** : कॉलेज किंवा इतर शिक्षण संस्थांमध्ये सीनियर विद्यार्थी जेव्हा ज्युनियर विद्यार्थ्यांना मानसिक, सामाजिक किंवा शारीरिक त्रास देतात, तेव्हा ते रॅगिंग म्हणून ओळखले जाते. ही क्रिया प्रत्यक्ष समीरसमोरच न होता ऑनलाइन जसे की व्हॉट्सअॅप ग्रुपद्वारे देखील होऊ शकते. त्यामुळेच अनीपचारिक व्हॉट्सअॅप ग्रुपच्या माध्यमातून सीनियर विद्यार्थी जर ज्युनियर विद्यार्थ्यांना त्रास देत असतील तर त्याला रॅगिंगच म्हटलं जाणार असल्याचे विद्यापीठ अनुदान आयोगाने स्पष्ट केलं आहे. ज्युनियर विद्यार्थ्यांना त्रास देण्यासाठी तयार केलेल्या कोणत्याही व्हॉट्सअॅप ग्रुपवर लक्ष ठेवण्याचे निर्देश यूजीसीने उच्च शैक्षणिक संस्थांना दिल्याचं संबंधित अधिकऱ्याने म्हटलं आहे.

■**व्हॉट्सअॅप ग्रुपद्वारे रॅगिंग केल्यास कारवाई** जर कोणत्याही कॉलेज किंवा इतर शिक्षण संस्थांमध्ये जर अशा प्रकारच्या व्हॉट्सअॅप ग्रुपद्वारे होणाऱ्या त्रासाला रॅगिंग समजले जाणार आहे. त्यासोबतच रॅगिंगविरोधी कायद्यांतर्गत

व्हॉट्सअॅप ग्रुपवर ज्युनियर्सना त्रास दिला तर रॅगिंगच यूजीसीचा नवीन नियम काय?

काय म्हटलं आहे यूजीसीने?

उच्च शैक्षणिक संस्थांमधील विद्यार्थ्यांची सुरक्षा ही सर्वात महत्वाची आहे. त्यामुळे या प्रकरणात कोणत्याही प्रकारची तडजोड केली जाणार नाही असं यूजीसीने स्पष्ट सांगितलं आहे. तसेच जर एखादे कॉलेज किंवा शिक्षण संस्था रॅगिंगविरोधी नियमांची अंमलबजावणी करण्यास अपयशी ठरलेल्या किंवा टाळटाळ करणाऱ्या उच्च शैक्षणिक संस्थेचे अनुदान रोखण्यासह त्यांच्यावर कठोर कारवाई केली जाणार असल्याचं देखील यूजीसीने म्हटलं आहे.

संबंधित शैक्षणिक संस्थेविरोधात कठोर कारवाई देखील केली जाणार असल्याचं यूजीसीने त्यांच्या नवीन दिशानिर्देशांमध्ये म्हटलं आहे. यामध्ये प्रत्येक वर्षी नवीन विद्यार्थ्यांकडून यूजीसीला अनेक तक्रारी मिळत आहेत. अशातच सीनियर विद्यार्थ्यांकडून ज्युनियर विद्यार्थ्यांना त्रास दिला जात असल्याचा आरोप नवीन विद्यार्थी करत आहेत. या प्रकरणी अनेक प्रकरणात सीनियर विद्यार्थी हे अनीपचारिक व्हॉट्सअॅप ग्रुप तयार करून ज्युनियर विद्यार्थ्यांना मेसेज, फोन करून त्यांना मानसिक त्रास देत असल्याचं समोर आलं आहे. त्यामुळे यूजीसीने हा निर्णय घेतला आहे.

व्हॉट्सअॅपवर रॅगिंग कशी होते?

सीनियरकडून ज्युनियरना अपमानास्पद मेसेज, फोटो, जोक्स पाठवले जातात. त्यांना गप्प राहायला भाग पाडणे किंवा नको त्या गोष्टी करायला लावणे. काही वेळा अक्षील भाषेचा वापर किंवा ट्रोले करणे. हा फक्त मजा आहे या नावाखाली मानसिक छळ के जातो.



मराठी माणसालाही जमणार नाही ते एका पंजाबी पोरानं करून दाखवलं

“मी जरी पंजाबी असलो तरी माझे येथील संस्कार मराठी आहेत आणि मी मराठीच बोलतो”

■**मिरज** : सध्या महाराष्ट्रात मराठी आणि हिंदी भाषेवरून वाद सुरू आहे. त्यातच महाराष्ट्राच्या राजकारणात आणि समाजकारणात सध्या भाषिक वादाचे पडसाद उमटत आहे. त्यातच मिरजेतून एक अत्यंत प्रेरणादायी आणि सकारात्मक बातमी समोर आली आहे. मिरजेच्या महाराणा प्रताप चौकात एक पंजाबी तरुण अक्षरशः मराठीच्या स्वाभिमानासाठी रस्त्यावर उतरला आहे. त्याच्या या कृतीने अनेकांना धक्का केले आहे. दलजितसिंग रामगडिया असे या तरुणाचे नाव आहे.



घेतला.

मिरज शहराचे पंजाबीशी कनेक्शन काय?

मिरज शहरात अनेक पंजाबी कुटुंबे गेल्या अनेक वर्षांपासून व्यवसायानिमित्त स्थायिक झाली आहेत. या कुटुंबांनी केवळ व्यवसायच केला नाही, तर येथील मराठी संस्कृतीशी ते पूर्णपणे एकरूप झाले आहेत. ही मंडळी अस्खलित मराठी बोलतात, इतकेच नाही तर मराठी सण-उत्सवांमध्येही ते तितक्याच उत्साहाने सहभागी होतात. दलजितसिंग यांचे कुटुंब १९७० पासून मिरजेत वास्तव्यास आहे. त्यांच्या औद्योगिक वसाहतीत वे-ब्रिजचा व्यवसाय आहे. विशेष म्हणजे, त्यांच्या कुटुंबाच्या दोन पिढ्या मराठी शाळेत शिकल्या आहेत. त्यासोबतच आता त्यांची तिसरी पिढीही मराठी शाळेतच शिक्षण

घेत आहे. ही बाब त्यांच्या मराठी भाषेवरील निष्ठेची आणि महाराष्ट्राशी असलेल्या घट्ट नात्याची प्रचिती देते.

मराठी ही आपली मातृभाषा

दलजितसिंग रामगडिया यांनी केलेल्या कृतीतून केवळ मराठी भाषेवरील प्रेमच पाहायला मिळत नाही, तर त्यांनी कशाप्रकारे स्थानिक संस्कृतीशी जुळवून घेतले आहे हे देखील दिसत आहे. “मी जरी पंजाबी असलो तरी माझे येथील संस्कार मराठी आहेत आणि मी मराठीच बोलतो,” असे दलजितसिंग रामगडिया हे मोठ्या अभिमानाने सांगतात. इतकेच नाही, तर त्यांनी “मराठी ही आपली मातृभाषा आहे, आपण अभिमानाने मराठीतच बोला.”, असे आवाहन महाराष्ट्रातील प्रत्येक नागरिकाला केले आहे. दलजितसिंग यांच्या कृतीने त्यांचे कौतुक केले जात आहे.

ऑनलाईन गेममध्ये १२०० रुपये हरला

नाशकात धसक्याने १६ वर्षांच्या मुलाने जीवन संपवले



मोबाईल गेमपासून मुलांना दूर ठेवावं

गेल्या काही दिवसांपासून सायबर फ्रॉडच्या घटना वाढतच आहेत. कोणताही गेम खेळताना एका प्रमाणाच्या बाहेर कधीच पैसे जिंकू शकत नाही ही सिस्टीम त्या मोबाईल गेम अंपंमध्ये नियोजित केलेली असते त्यामुळे अशा गेमपासून आपण आपल्या मुलांना दूर ठेवावं असे सायबर तज्ञ भूषण देशमुख यांनी म्हटले आहे.

■नाशिक : ऑनलाईन

गेमच्या आडून खेळल्या जाणाऱ्या जुगाराने एका सोळा वर्षांच्या मुलाचा बळी गेला आहे. लहान मुलांना मोबाईलने कसे नादाला लावले असल्याचा हा धक्कादायक प्रकार उघडकीस आल्याने सर्वत्र चिंता व्यक्त होत आहे. नाशिकच्या सम्राट भालेरवा या १६ वर्षाच्या मुलाने मोबाईलवर गेम खेळताना अचानक विजो मोबाईल गेम १२०० रुपये हरला. त्यानंतर घाबरून त्याने स्वतः गळफास घेत लाखमोलाचे आयुष्य संपवल्याची घटना उघडकीस आली आहे.

सम्राट भालेरवा या हा दोन बहिणींच्या पाठीवरती एकुलता एक असलेला मुलगा गमावल्याने आई-वडीलांनी टाहो फोडला आहे. त्याने त्याच्या आईच्या मोबाईलमध्ये विजो मोबाईल गेम अॅप डाऊनलोड केला होता. त्यावर खेळताना त्याने १२०० रुपये गमावले, त्यातून तो नारायणत गेला आणि त्याने गळफास लावून आत्महत्या केली. त्याच्या अशा आत्महत्येने सगळं कुटुंब हादरले आहे. फायदा होतो म्हणून सम्राट हा गेम खेळत गेला. त्याला काही प्रमाणात पैसेही मिळाले

कोपरखैरणेतील अंतर्गत रस्ते अद्यापही खड्डेमय



■नवी मुंबई : कोपरखैरणे

परिसरातील अंतर्गत जागोजागी खड्डे, राडारोड्याचे हिंगारे, उघड्या भूमिगत केबल्स आणि अपूर्ण डागडुजीमुळे नागरिक त्रस्त झाले आहेत. पावसाने जोर धरल्याने हे रस्ते प्रवासासाठी अधिकच धोकादायक ठरत असून, यंदाही खड्ड्यांचे साम्राज्य निर्माण होणार, अशी भीती व्यक्त होत आहे. कोपरखैरणे नोडमधील वाशी-कोपरखैरणे मुख्य रस्ता वगळता बहुतेक सर्व अंतर्गत रस्ते डांबरी आहेत. सध्या मुख्य मार्गावर कामे वेगता सुरू असली तरी अंतर्गत रस्त्यांकडे दुर्लक्ष केल्याचा आरोप स्थानिकांकडून केला जात आहे. सेक्टर १९ अ, ९, उ तसेच सेक्टर ६, ७, ८ या भागात तात्पुरत्या स्वरूपात मिक्शर टाकून खड्डे बुजवण्याचा प्रयत्न करण्यात आला. मात्र, स्वच्छता न ठेवता मातीवरच मिश्रण टाकण्यात आल्याने ते पुन्हा उखडले आ-हे, असा आरोप रहिवासी संग्राम कामत यांनी केला. अनेक ठिकाणी भूमिगत केबल टाकताना पुरेशी काळजी घेतली जात नसल्याने त्या उघड्या अवस्थेत आल्या आहेत. त्याचप्रमाणे, बांधकाम स्थळांवरील राडारोड थेट रस्त्याच्या कडेला टाकल्याने रस्त्यांवर अडथळे निर्माण होत आहेत. हे सर्व प्र-कार नागरी सुरक्षेच्या दृष्टीने गंभीर ठरत आहेत. सेक्टर १ ते ४, १५ ते १८ आणि बोनकोडे गावठाण या भागांतील अंतर्गत रस्त्यांवर खड्ड्यांची संख्या वाढत आहे. राडारोड्यावर मिक्शर टाकल्यामुळे काही ठिकाणी रस्त्याच्या मधोमध उंच भाग निर्माण झाला असून, तो गतिरोधकासारखा ठरत आहे. अशा ठिकाणी वाहनधारकांना अपघाताचा धोका निर्माण झाला आहे. कोपरखैरणे विभागाचे अभियंता संतोष शिकतोडे यांनी सांगितले की, पावसाझ्यापूर्वीची जवळपास ७० टक्के कामे पूर्ण झाली आहेत. मान्सूनपूर्व पावसामुळे काही दिवस काम मंदावले होते. मात्र, आता उघडीप मिळल्याने अंतर्गत रस्त्यांवरील खड्डे बुजवण्याचे आणि डांबरीकरणाचे काम वेगता सुरू असून लवकरच ही कामे पूर्ण होतील.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक – डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय – गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक – डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहील, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमरध्वनी – ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com

Printed , Published and Owned by **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**. Printed at **SOMANI PRINTING PRESS, OFFICE - Gala No. 4, Near N.K. Industrial Estate, Near Pravasi Industrial Estate, Gate No.2, Goregaon (E), Mumbai 400 063, Maharashtra**, Published at Room No. 103, Kunal Kutir, B Building , Navghar Road, Near Hanuman Mandir, Bhayander (East) Dist - Thane, PinCode 401 105, Maharashtra. Editor : Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik, Mo.7400001474, Email Id : marathiekikaran2021@gmail.com